

دیدگاه

نیره رضایی مطلق روزنامه‌نگار

در سرزمین شعر، شاعران حرف اول را می‌زنند

وقتی رسانه، شاعرانه می‌شود

«سرزمین شعر» تجربه جدیدی در برنامه‌های ادبی تلویزیون است که به‌تازگی فصل دوم آن به پخش رسید؛ برنامه‌ای که توانسته ضمن ترکیب شعر با فضای مناسب رسانه‌ای، معرف‌ی شاعران جوان اتفاق مهمی رقم زده و تصور بسیاری از مخاطبان از شعر امروز را تغییر دهد. هرچند پیش از این برنامه‌هایی از جنس مشاعره در تلویزیون سعی می‌کرد به شعر در رسانه اهمیت بدهد و مسابقه شعری مبتنی بر حافظه‌فردتدارک بیند؛ اما نکته مهم این برنامه این است که در سرزمین شعر، شاعران در برنامه حضور دارند و شعری از سروده‌های خود را می‌خوانند و از همه مهم‌تر نوعی نقد تخصصی روی سروده‌شان صورت می‌گیرد تا جایی که چالش نقد و داوری که روی برخی از شعرها مطرح می‌شود فضا را برای مخاطب تخصصی‌تر و اورا وارد سرزمینی از چالش‌های ادبی می‌کند.

مخاطب در این برنامه با فضای انجمن‌داری آشنا می‌شود. در این برنامه درباره شعری که خوانده شده حرف زده می‌شود و به شاعر پیشنهادهایی درباره بهتر شدن شعرش می‌دهند که مصداق همان سنت نقد ادبی و انجمن ادبی است که حالا وارد رسانه شده است؛ ضمن این‌که مخاطب با سنت داوری و تشخیص برتر بودن شعرها نسبت به هم که بخشی از سنت ادبی ماست، آشنا می‌شود. بحث و جدلی که میان کارشناسان است این هیجان را به برنامه تزریق کرده‌و آن را به محفلی پرشور بدل می‌کند. به همین دلیل هیجانی که مخاطب نیاز دارد دریافت می‌کند و البته درگیر مسابقه و رقابتی میان شاعران می‌شود که کدام گروه حذف می‌شود و کدام گروه به مرحله بعدی می‌رود که طی این مراحل هفت شعر خوانده شده و فرصتی برای دانستن قالب‌های مختلف، موضوعات و لحن‌های شعری خلق شده است. سرزمین شعر در فصل دوم توانسته به برتری‌هایی دست پیدا کند که نشان از شناخت درست علی زارغان، تهیه‌کننده برنامه از رسانه و ادبیات است. انتخاب امیرحسین مدرس در مقام مجری که خود شاعر و کارشناس نام‌آشنایی در محافل ادبی است، رنگ‌وبوی جدی‌تری در حوزه شعر به برنامه بخشید. اما پازل افراد متخصص و آشنا به شعر در این برنامه با حضور داورائی مانند ناصر فیض، علیرضا قزو، محمدکاظم کاظمی، علی محمد مودب و محمد مهدی سیار تکمیل شده و در این میان حضور علیرضا افتخاری به شیوه‌ای نوین که ضمن خواندن آواز و تصنیف‌هایی از اجراهای گذشته‌اش، اشعار شاعران را فی‌البداهه به‌صورت آواز می‌خواند نیز برگ برنده دیگری به برنامه داد.

سرزمین شعر اتفاق مهمی در آنتن رسانه ملی است که به پشتوانه دفتر شعر و موسیقی و سرود سازمان محقق شده است. این برنامه به نوعی پیوست رسانه‌ای جشنواره شعر فجر است که باهمراهی علیرضاغزه، شاعر دغدغه‌مند در حوزه رسانه قوت گرفته است. این برنامه توانسته وجه رسانه‌ای به شعر بدهد و شعرادر یک قالب درست و منسجم به مخاطب عرضه کند. بی‌شک پس از این هر برنامه‌ای که در حوزه شعر در رسانه ملی تولید شود ناگزیر است که به این قاب واقعی تاسی کرده و فراتر از این برنامه گام بردارد. نکته آخر این‌که سرزمین شعر، تصور مخاطب از شاعران را تغییر داده؛ چرا که بسیاری از مردم تصویری که از شاعر دارند، شاعران کلاسیک ادبیات فارسی یا جمع خاصی از شاعران با سن بالا که دور هم جمع شده‌اند و شعری می‌خوانند، است اما این برنامه جریان زنده و جوان شعر امروز را به رخ کشیده و سبب شده مخاطب شعر نسل جوان و قد‌تمند زبان فارسی را بدون واسطه ببیند و با آن مواجه شود.

خبر

رئیس مرکز سیمرغ از احیای تله‌تئاتر و سایر گونه‌های نمایشی کم‌هزینه با لوکیشن‌های محدود خبر داد و گفت: یکی از نمونه‌های موفق تولیدات کم‌هزینه با لوکیشن محدود آقای «قاضی» بود که قرار است فصل سوم هم داشته باشد و مذاکرات و توافقات تولید فصل بعد آن انجام شده است.

مجید اکبرشاهی درباره بازآفرینی تولیدات تله تئاتر برای تلویزیون اظهار کرد: درباره مجموعه تولیدات نمایشی در

آقای قاضی

به فصل سوم می‌رسد

اولین سالگرد درگذشت زنده‌یاد پروانه معصومی نزدیک است و به همین مناسبت، مستند «پروانه» که به زندگینامه این هنرمند می‌پردازد، به سفارش سیمافیلم و به تهیه‌کنندگی و کارگردانی ایمان احمدی، امشب ساعت ۲۲:۱۵ از شبکه دوی سیما پخش خواهد شد. در این اثر، خانواده این هنرمند فقید و شخصیت‌های فرهنگی سینما و تلویزیون ایران، خاطراتی از او را بازگو می‌کنند. نیما معصومی، علیرضا زرین‌دست، اکبر نبوی، احمد میرعلایی، جهانگیر الماسی، بهروز افخمی، مهدی صباغ‌زاده، انسیه شاه‌حسینی، ایوب آقاخانی و نسرين نکيسا، ازجمله راویان این مستند هستند. طراخی لوگوی این مستند با محمد روح‌الامین و طراح‌ی پوستر آن با جعفر تيموری بوده است. تهیه‌کننده و کارگردان مستند در گفت‌وگو با جام‌جم از این اثر می‌گوید.

پرتره هنرمند

احمدی، تهیه‌کننده و کارگردان در گفت‌وگو با جام‌جم درباره ساخت این اثر توضیح می‌دهد: فیلم پروانه یک مستند پرتره درباره خانم پروانه معصومی است که سال گذشته پس از درگذشت ایشان انجام آن از طرف سیمافیلم به من پیشنهاد شد. قرار بود این کار برای مراسم چهلم ایشان از تلویزیون پخش شود که به دلایلی نشد و برای مراسم سالگردشان موکول شد. بخش‌های زیادی از این مستند به شکل گفت‌وگومحور است که با اهالی سینما و تلویزیون و کسانی که با ایشان ارتباط داشتند مثل کارگردان، تهیه‌کننده، بازیگرانی که با ایشان همکاری داشتند و چند نفر از اعضای خانواده‌شان مثل پسر، خواهر و برادرشان گفت‌وگو و این مستند را تکمیل کردیم.

ناگفته‌هایی که مطرح شدند

زنده‌یاد معصومی از بازیگران پیشکسوت سینما و تلویزیون بود. از احمدی می‌پرسیم تا چه اندازه به آثار کارنامه ایشان به‌صورت کامل پرداخته شده است؟ وی بیان می‌کند: از تمام منابعی که وجود داشت و هرچه که درباره پروانه معصومی بود چه منابع مکتوب، چه گفت‌وگوهایی که خود ایشان داشتند، چه یکی دو فیلم مستند گزاشی که درباره ایشان کار شده بود و چه صحبت‌های اطرافیان و نزدیکان ایشان استفاده کردیم؛ ولی چهارچوب کلی کارمان گفت‌وگوهایی بود که جلوی دوربین گرفتیم وضبط شد. یکی، دومورد هم برای اولین بار بود که درباره پروانه معصومی گفته می‌شد و کسی از چنین مسائلی خبر نداشت و ایشان هم در گفت‌وگوها هیچ‌وقت اینها را نگفته بود. حتی نزدیک‌ترین اطرافیان این هنرمند در زمان حیاتش از این ماجراها اطلاعی نداشتند. یکی از این موضوعات یخت بیماری بود که در اواخر دهه ۷۰ تشخیص داده شد. ایشان دچار سرطان پیشرفته‌ای بود و بعد از یکی، دو ماه که وارد پروسه درمان شدند و شیمی‌درمانی انجام دادند، دکتر قطع امید می‌کند و گفته می‌شود که پروانه بیشتر از چند ماه زنده نمی‌ماند. این برای کل خانواده‌شان یک اتفاق سنگین بوده؛ اما پروانه به گفته خودش توسط حضرت‌فاطمه(س) شفا می‌گیرد و ماجرای شفاگرفتن‌شان در ایام فاطمیه بوده است.

زندگی در صومعه‌سرا

احمدی درباره این‌که کدام یک از ابعاد شخصیتی زنده‌یاد معصومی اعم از بازیگری، بعد اجتماعی و بعد معنوی بیشتر در این اثر مورد توجه قرار گرفته است، می‌گوید: تمام جنبه‌ها را مورد بررسی قرار دادیم و تلاش کردیم به تمام ابعاد شخصیتی خانم پروانه معصومی بپردازیم. برای بخش‌های عاطفی، گفت‌وگوهایی با خانواده ایشان داشتیم و برای جنبه‌های اجتماعی، با اطرافیان و کسانی که در شمال با ایشان نزدیک بودند و زندگی می‌کردند، صحبت کردیم. ایشان بیش از ۲۰ سال بود که از تهران به روستایی در صومعه‌سرا کوچ کرده و در آنجا زندگی و روزگار می‌گذراندند. هنگام ایفای نقش در فیلم‌ها، به تهران می‌آمدند و به خانه خواهرشان یا هتل می‌رفتند و پس از اتمام کار، دوباره به شمال بازمی‌گشتند. ارتباط خیلی نزدیک و تنگاتنگی با اهالی آن روستا داشتند و آنها نیز اعتبار ویژه‌ای برای پروانه معصومی قائل بودند و ایشان هم سعی می‌کرد به کمک اهالی برود و به درد دل‌شان گوش دهد و اگر کاری از دستش برمی‌آید انجام بدهد. چندین بار که مشکلايی برای اهالی روستا پیش آمد، ایشان به‌خاطر شهرتی که داشتند، اقداماتی انجام دادند. به‌ویژه برای کسانی که دچار گرفتاری یا بیماری‌های خاص بودند. اطرافیان نیز به این موضوع اشاره

مرکز سیمرغ تصمیم گرفتیم تعدادی از قالب‌هایی را که در سال‌های اخیر کمتر مورد توجه قرار گرفته به چرخه تولید بازگردانیم؛ برای مثال گونه سیتکام از قالب‌هایی است که هم با هزینه کم تولید می‌شود و هم مورد پسند مخاطبان قرار دارد. سیتکام مخفف Situation Comedy به معنای کمدی موقعیت است اما ما همه تولیدات با لوکیشن‌های محدود و کم‌هزینه را در دسته تولیدات سیتکام قرار دادیم.

پروانه‌ای در باغ هنر

مستندی با محوریت زندگی زنده‌یاد پروانه معصومی روی آنتن می‌رود

چه بازیگر همراه و چه عوامل دیگر فیلم و لیست صدنفره‌ای آماده کردیم از کسانی که این ارتباط را داشتند و عمدتاً کسانی بودند که صرفاً یک بازی با همکاری مشترک در کنار هم داشتند. به‌عنوان مثال، یکی از افرادی که به دنبال ضبط مصاحبه با او بودیم، رضا کیانیان بود. او خود را مدیون پروانه معصومی می‌دانست، زیرا توسط ایشان به دنیای سینما معرفی شد. متأسفانه، به‌دلیل فشرده‌گی زمان و مشغله‌های آقای کیانیان در حین ضبط یک پروژه، این کار ممکن نشد. سرانجام، هرکس که توانستیم با او مصاحبه کنیم را پیدا کردیم و ۲۴ نفر از افرادی که توانستیم با آنها صحبت کنیم، انتخاب شدند. از این میان، سه چهار نفر اعضای خانواده و ساکنان آن روستا بودند و بقیه اهالی فرهنگ و هنر به‌شمار می‌آمدند. اولویت‌بندی هم این بود کسانی که ارتباط نزدیک‌تری با پروانه معصومی داشتند، باشند. سال گذشته به‌دلیل جو سنگینی که برخی از نمک‌شناسان در حوزه فرهنگ و هنر نسبت به پروانه معصومی ایجاد کردند و همچنین

رئیس مرکز سیمرغ با بیان این‌که یکی دیگر از قالب‌های تولیدی سیمرغ تله‌تئاتر بوده که مخاطبان خاص خودش را دارد، گفت: یکی از ویژگی‌های جالب تولید در قالب سیتکام و تله‌تئاتر این است که تربیت نیرو در آن اتفاق می‌افتد.

متن کامل

به دنبال فوت او، مطالبی در فضای مجازی منتشر شد که باعث شکل‌گیری هجمه بسیار شدیدی علیه خانم معصومی شد. این هجمه به حدی بود که حتی افرادی که به او نزدیک بودند، از حضور در مراسم تشییع پیکر ایشان خودداری کردند و این موضوع حواشی زیادی به دنبال داشت. بعدا که با اینها تماس گرفتیم، از ترس این‌که میاد مورد حمله برخی از همکاران‌شان قرار بگیرند حاضر به گفت‌وگو با ما نشدند. به‌رغم این‌که خودشان دوست داشتند در کار پروانه حضور پیدا کنند و رواقع عزادار پروانه معصومی بودند، ولی ملاحظه شرایط را می‌کردند. از طرف دیگر، زمان ما بسیار محدود بود و نهایتاً فقط ۱۶-۱۷ روز برای ضبط کار در اختیار داشتیم. نمی‌توانستیم کار را به تأخیر بیندازیم، زیرا ممکن بود فرصتی پیش آید که افراد مهم نتوانند حضور داشته باشند. اگر سال گذشته امکان تأخیر در ضبط وجود داشت، قطعاً بسیاری از افراد در مقابل دوربین می‌آمدند. اما در آن مقطع زمانی، شرایط سختی علیه پروانه معصومی به‌وجود آمد که موجب شد بسیاری از افرادی که از اهالی سینما بودند و حتی به‌عنوان یار غار او شناخته می‌شدند، فاصله بگیرند. این افراد که معمولاً با پروانه معصومی به سفر می‌رفتند و در خانه‌اش اقامت می‌کردند و رابطه عمیقی با او داشتند، در سال‌های اخیر از او دور شدند. به‌ویژه در سال گذشته، پس از درگذشت پروانه معصومی، متأسفانه رفتار نامناسبی از خود نشان ندادند و حاضر نشدند واکنش خاصی نسبت به این فقدان داشته باشند.

برش

فراتر از یک بازیگر

پروانه معصومی تنها یک بازیگر معمولی نبود؛ او علاوه بر این‌که هنرمندی واقعی بود، کاراکتر ویژه‌ای نیز داشت. احمدی با تأکید بر این نکته می‌گوید: او شخصیتی خاص بود و پرداختن به چنین شخصیتی کار آسانی نبود. شخصیت او لایه‌های متنوع و بعضاً متناقضی داشت. چرا که به‌طور کلی هنرمندی بود با ویژگی‌های منحصره‌فردی در فضای هنری‌اش. او شخصیت مستقلی داشت و روی پای خود ایستاده بود. یکی از جوهی که پروانه معصومی داشت این بود که کشاورزی می‌کرد و مزرعه و پرورش گل داشت و خیلی از کارهای به‌ظاهر روستایی و مردانه را خودش انجام می‌داد و لذا شخصیتش ابعادی داشت که در یک مستند نمی‌تجد. نکته دیگر این بود که به کاراکتر اصلی دسترسی نداشتم و مجبور بودم که از صحبت دیگران درباره‌اش استفاده کنم که امکان است به‌عنوان نقطه‌ضعف تلقی شود. همچنین نمی‌توانستم از گفت‌وگوهایی قبلی که پروانه معصومی با یکی، دو نفر دیگر داشت استفاده کنم، چون قبلاً استفاده و پخش شده بود و خیلی هم جالب نبود که این کار را بکنم؛ بنابراین سعی کردم با گفت‌وگوهایی که با دیگران انجام می‌دهم، به معرفی شخصیت و آثار پروانه معصومی بپردازم. زیرا تمامی مراحل کار را انجام داده بودیم و برای چهلم، به‌طور تقریبی آماده بودیم. تنها بخش‌های مربوط به اصلاح رنگ، نور و صداگذاری باقی مانده بود. ادامه کار پس از آن چندان امکان‌پذیر نبود و گر نه بدون شک می‌توانستیم کار بهتری ارائه دهیم. اگر شرایطی فراهم بود تا دوباره تصویربرداری کنیم، می‌توانستیم افراد بیشتری به مجموعه افزوده و کار را قوی‌تر کنیم؛ اما در آن زمان، مستند برای چهلم آماده شده بود.

مروری بر زندگی هنرمند فقید پروانه معصومی

سیمرغ

تهیه کننده و کارگردان ایمان احمدی

تدوین: رضا جوهرچی پژوهشگر: ایمان احمدی

با حضور

علیرضا زرین‌دست انسیه شاه‌حسینی بهروز افخمی مهدی صباغ‌زاده حبیب اسماعیلی ایوب آقاخانی سیداحمد میرعلایی خسرو ملکان داریوش یاری اکبر نبوی جهانگیر الماسی نسرين نکيسا

تولید

تقدیر

تقدیر مقاومت عراق

از «نوسان»

مقاومت اسلامی عراق (نجباء) با ارسال نامه‌ای از برنامه «نوسان» تقدیر کرد.
در متن تقدیر مقاومت اسلامی عراق (نجباء) از برنامه نوسان عنوان شده است: از آغاز عملیات غرورآفرین «طوفان الاقصی» یک‌سال گذشت؛ سالی سرشار از اخبار خوشایند فتح و ظفر در کنار خیرهای تلخ ترور و نسل‌کشی و محاصره. برادران تان در جنبش مقاومت اسلامی نجباء شهادت می‌دهند که مجاهدت‌های موثر و بی‌چشم‌داشت شما در خاکریز رسانه و از قاب شبکه دوی تلویزیون طی کارزار شبانه‌روزی علیه مستکبران و مزدوران، همواره به مثابه پشتوانه‌ای بی‌بدیل برای رزمندگان جبهه جهانی مقاومت بوده است؛ از ین قهرمان تا عراق غیور، لبنان شریف و فلسطین عزیز؛ لذا به‌وسيله این مرقومه، از شما که در سنگر سیمای ارزشمدار جمهوری اسلامی ایران هم‌رزم بی‌ادعای ما بوده و بیرق جهاد را بر دوش گرفته‌اید، قدردانی می‌کنیم.

شایان ذکر است که برنامه نوسان در پیامک‌های مردمی سامانه ۱۶۲ نیز پرتکرار است و بخش زیادی از مخاطبان با ارسال پیام از این برنامه تشکر کرده‌اند.
نوسان از زمان طوفان الاقصی تاکنون تلاش کرده روایتی دست‌آول و همه‌جانبه از مقاومت مردم فلسطین داشته باشد.

فیلم

خاطره‌بازی با «جزیره گنج»

هفته سیج پنهان‌های است تا رادیو و تلویزیون برنامه‌ها، فیلم‌ها و مجموعه‌های مختلفی را با همین محور روی آنتن ببرد. بر این اساس، فیلم «جزیره گنج» محصول ۱۳۹۶ به کارگردانی حمیدرضا لقا‌فی به‌مناسبت روز سیج، امشب از شبکه نمایش پخش می‌شود. در خلاصه داستان این فیلم آمده است: گروهی از دانش‌آموزان نوجوان از تهران برای اردوی بازدید از مناطق جنگی دفاع مقدس به آبادان می‌آیند. آنها برای یافتن جزیره گنج به دور از چشم مربی خود، سوار بر لنج پدر بزرگ یکی از بچه‌های محلی می‌شوند و از یک جزیره سر در می‌آورند. آنها به ۳۰ سال قبل با گذشته‌اند و در میان رزمندگان ایرانی و عراقی‌ها خود را سرگردان می‌بینند. آنها با رزمندگانی آشنا می‌شوند که امروز به عنوان شهید مطرح هستند. پس از بازگشت از جزیره و برگشتن به زمان حال، آنها دیدگاه تازه‌ای نسبت به شهدا و دفاع مقدس پیدا می‌کنند. زنده‌یاد علی سلیمانی، محمدامین همت‌آبادی، ابراهیم امیری و سوزنا یارملو در این فیلم به نقش‌آفرینی پرداخته‌اند. گفتنی است این فیلم روز سه‌شنبه ششم آذر ساعت‌های ۷ و ۱۲ با پخشش می‌شود.

